

1

PANORAMA GENERAL DEL MERCAT DE TREBALL

1.1.

INTRODUCCIÓ

En aquest apartat s'analitza el mercat de treball de l'any 2021 a partir de les fonts disponibles sobre la matèria: l'Enquesta de població activa, l'Enquesta trimestral del cost laboral de l'INE i els registres d'afiliació a la Seguretat Social (TGSS), així com les demandes d'ocupació, atur i contractes registrats al Servei d'Ocupació de les Illes Balears (SOIB).

També s'inclou en aquest apartat la segona actualització dels resultats obtinguts de la darrera revisió dels indicadors de l'índex de qualitat del treball (IQT), publicació del CES del 2019.¹

1.2.

ANÀLISI DE LES DADES D'AFILIACIÓ A LA SEGURETAT SOCIAL

L'any 2021 es tanca amb una mitjana de 473.763 treballadors i treballadores d'alta

a la Seguretat Social a les Illes Balears. Després de la forta caiguda de l'ocupació durant l'any 2020 a causa de la pandèmia, hi ha increment de l'ocupació. Així, respecte al 2020, l'afiliació ha crescut en 11.151 efectius, que en termes relatius suposa un increment del 2,4%. En comparació, en el conjunt d'Espanya les dades d'afiliació del 2021 experimenten un augment del 2,6% en termes interanuals.

És interessant analitzar, juntament amb l'evolució del nombre de persones ocupades, el nombre d'hores treballades. El 2020 es va donar el cas que les hores treballades van caure més intensament que l'ocupació, atesa la protecció de l'ocupació dels ERTO al llarg de l'any, amb una majoria d'activitats en suspensió en les quals es va mantenir l'ocupació (el personal treballador continuà d'alta a l'empresa) però sense treballar (per això van caure molt més les hores treballades). En canvi, i segons les dades de l'Ibestat, l'afiliació equivalent a temps complet puja el 2021 un 4,1% respecte a l'any anterior, per sobre del nombre total de treballadors del règim general (2,4%) (vegeu el quadre II-1.1).

Per sexe, les dones afiliades a la TGSS el 2021 són 220.354 i representen el 46,5% del conjunt d'afiliació. Els homes, per la seva part són 253.409 i suposen el 53,5% restant. Respecte el 2020 es dona un major increment de l'afiliació entre les dones

1. CONSELL ECONÒMIC I SOCIAL DE LES ILLES BALEARS (2019). *La qualitat del treball a les Illes Balears 2009-2018*. Estudi publicat el 2019 a proposta de la Comissió de Treball de la Memòria del CES i aprovada per la Comissió Permanent, en el qual es duu a terme una segona actualització del primer estudi del CES sobre els IQT, *La qualitat del treball. Una proposta d'indicador*, i SOIB, 2004.

(+2,8%) que entre el col·lectiu masculí (2,1%). Aquest fet explica com el pes de l'ocupació femenina ha passat del 46,3% en el 2020 a l'actual 46,5%. (vegeu el quadre II-1.2).

En el conjunt d'Espanya les dones ocupades representen el 46,6 % del total d'ocupats el 2021, un valor similar al del 2020. Històricament les dones tenien més pes sobre el total de la població ocupada a les Illes, si bé la incorporació de les dones en el mercat de treball s'ha incrementat arreu del territori, de manera que s'ha equiparat progressivament el percentatge de dones

ocupades sobre el total d'ocupats (vegeu el quadre II-1.3.).

Per sectors econòmics, el 2021 el sector dels serveis aglutina la major part de l'afiliació (383.777 de persones afiliades, el 81,0%); el segueix la construcció, amb 54.574 treballadors (11,5%); la indústria, amb 27.725 efectius (5,9%), i, finalment, l'agricultura, amb 6.748 persones (1,4%). Respecte al 2020, i atesa la recuperació de la mobilitat i de bona part de la temporada turística, el sector dels serveis ha experimentat el major increment de l'afiliació (2,7%). El segueixen l'agricultura (2,3%) i la construcció (2,1%).

QUADRE II-1.1. AFILIACIONS AL RÈGIM GENERAL DE LA SEGURETAT SOCIAL EN EQUIVALÈNCIA A JORNADA COMPLETA A LES ILLES BALEARS (2015-2021)

	Nombre d'afiliacions al règim general	% var. interanual	Afiliacions en EJC	% var. interanual
2015	330.097	3,4	296.829	3,5
2016	350.775	6,2	318.882	6,6
2017	374.371	6,3	343.382	7,4
2018	389.084	6,7	360.334	7,7
2019	398.020	3,9	366.711	4,9
2020	356.467	-10,4	325.035	-11,4
2021	364.915	2,4	338.386	4,1

Font: IBESTAT (2022). Afiliats i comptes de cotització a la Seguretat Social (dades TGSS). Disponible a: <https://ibestat.caib.es/ibestat/estadistiques/treball/afiliacions-seguretat-social/c6d84018-046c-4e4e-b111-fb2f17416531> (Accedit: 26 juliol 2022)

EJC: Equivalència a jornada completa. Mitjana anual dels quatre trimestres.

QUADRE II-1.2. TREBALLADORS I TREBALLADORES EN ALTA LABORAL A LES ILLES BALEARS PER SEXE (2014-2021)

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Total	410.635	432.487	455.257	480.471	496.712	506.882	462.613	473.763
Homes	217.352	230.473	243.004	257.513	266.283	271.511	248.213	253.409
Dones	193.282	202.014	212.253	222.958	230.429	235.371	214.400	220.354

Font: Tesoreria de la Seguridad Social (2022). Afiliacions en alta laboral. Disponible a: <https://www.seg-social.es/wps/portal/wss/internet/EstadisticasPresupuestosEstudios/Estadisticas/EST8/EST10> (Accedit: 28 juny 2022)

QUADRE II-1.3. EVOLUCIÓ DEL PES DE LA POBLACIÓ OCUPADA FEMENINA SOBRE EL TOTAL DE POBLACIÓ OCUPADA A LES ILLES BALEARS I ESPANYA (2014-2021)

	Illes Balears	Espanya
2014	47,1%	46,3%
2015	46,7%	46,2%
2016	46,6%	46,2%
2017	46,4%	46,2%
2018	46,4%	46,2%
2019	46,4%	46,4%
2020	46,3%	46,5%
2021	46,5%	46,6%

Font: Tesorería de la Seguridad Social (2022). Afiliaciones en alta laboral. Disponible a: <https://www.seg-social.es/wps/portal/wss/internet/EstadisticasPresupuestosEstudios/Estadisticas/EST8/EST10> (Accedit: 28 juny 2022)

En canvi, hi ha un lleuger descens de l'afiliació en el sector industrial, concretament del -0,3% (vegeu els quadres II-1.4 i IIA-1.1).

En el sector dels serveis, si bé l'hostaleria presenta creixements positius (1,7%), les activitats econòmiques que han experimentat un major increment de l'afiliació són les activitats relacionades amb l'ocupació (+36,7%), altres activitats professionals, científiques i tècniques (+12,6%), així com també el transport marítim (+10,3%), la investigació i el desenvolupament (+9,1%) i les activitats

sanitàries (+8,2%). En canvi, perden afiliació els serveis d'informació (-14,1%), les activitats de biblioteques, arxius, museus i altres activitats culturals (-7,6%) i les d'agències de viatges, operadors turístics, serveis de reserves i activitats relacionades (-7,4%). En la resta de sectors econòmics destaca l'increment de l'afiliació en la silvicultura i l'explotació forestal (+15,7%) i la fabricació de productes de cautxú i plàstic (+28,3%), i la caiguda de la fabricació d'un altre material de transport (-13,8%) i altres indústries manufactureres (-7,7%).

QUADRE II-1.4. CREIXEMENT DE L'OCUPACIÓ PER SECTORS D'ACTIVITAT A LES ILLES BALEARS (2020-2021)

	2020	2021	Var. abs.	Var. (%)
Total	462.613	473.763	11.150	2,4
Agricultura	6.599	6.748	150	2,3
Indústria	27.803	27.725	-79	-0,3
Construcció	53.442	54.574	1.132	2,1
Serveis	373.849	383.777	9.928	2,7

Font: Tesorería de la Seguridad Social (2022). Afiliaciones en alta laboral. Disponible a: <https://www.seg-social.es/wps/portal/wss/internet/EstadisticasPresupuestosEstudios/Estadisticas/EST8/EST10> (Accedit: 28 juny 2022)

Per règims, el 2021, el 77,0% de les persones afiliades d'alta a les Balears estan en el règim general, mentre que en el d'autònoms aquest percentatge és del 19,8%. La resta de personal treballador (3,1%) es classifica en els règims especials. En termes interanuals, augmenta sobretot l'afiliació dels règims especials: l'agrari (+4,0%) i el del mar (+3,5%), i creix de manera semblant en els règims majoritaris: general (+2,4%) i el d'autònoms (+2,5%) (vegeu el quadre II-1.5).

La importància dels autònoms en el teixit productiu balear és molt rellevant, i més si es té en compte que també hi ha assalariats dependents de treballadors autònoms. De fet, durant el 2021, un total de 30.976 persones assalariades, de mitjana, treballaven per a una persona autònoma, un 4,3% més que el 2020, però encara un 15,3% menys que el 2019. Així, si es considera el nombre de treballadors autònoms més els assalariats que tenen a càrrec, el pes que representen sobre el total de l'ocupació puja a un 26,1%².

Quant al tipus de contracte, del conjunt de treballadors amb informació sobre la tipologia del seu contracte (334.446 persones), 237.374 estan d'alta amb un contracte indefinit i representen el 71,0% del total. Alhora, els afiliats i afiliades amb un contracte temporal sumen 97.072 persones (el 29,0%). En termes interanuals, i dins un context de recuperació de l'activitat econòmica, els treballadors i treballadores amb un contracte

temporal són els que han experimentat un major increment, concretament del 10,1%. En canvi, el personal treballador de caire indefinit, que havia aguantat millor l'investida de la crisi derivada de la pandèmica, es manté o fins i tot cau lleugerament, un -1,0% respecte a les xifres del 2020.

Els treballadors fixos discontinus, per la seva banda, suposen 47.418 altes a la Seguretat Social de mitjana durant el 2021. Registren un descens del 6,2% en termes interanuals, després d'haver assolit el 2019 la xifra més alta de la sèrie històrica. De fet, el nombre de treballadors fixos discontinus no havia deixat de créixer malgrat els anys de recessió econòmica. Aquesta figura contractual té un marcat component estacional i s'ha vist afectada per una temporada turística atípica, que va començar més tard i es va perllongar fins ben entrada la tardor, tot i que ha seguit el patró estacional, amb increments a partir del mes de juny que s'allarguen fins al final del mes d'octubre; el mes de juliol és quan s'assoleix la punta (90.142 afiliacions) (vegeu el quadre II-1.6).

Per illes, l'afiliació es concentra en un 79,9% a Mallorca, la segueix Eivissa amb el 12,3% i Menorca amb el 6,5%. Finalment, Formentera concentra el 0,9% restant. Totes les illes mostren increments de l'afiliació respecte al 2020, i de forma més intensa a les Pitiüses: Formentera (+9,8%) i Eivissa (+6,3%). Menorca presenta un increment del 4,7%. Finalment, a Mallorca l'augment del nombre de treballadors i treballadores afiliats a la Seguretat Social és més discret, amb l'1,6% (vegeu el quadre II-1.7).

2. Vegeu la publicació periòdica *Evolució i perfil del treball autònom* de l'Observatori del Treball de les Illes Balears, disponible a: http://www.caib.es/sites/observatorideltreball/ca/perfil_autanoms/.

QUADRE II-1.5. TREBALLADORS EN ALTA LABORAL SEGONS EL RÈGIM A LES ILLES BALEARS (2014-2021)

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	% var. 2021-2020
Total	410.635	432.487	455.257	480.471	496.712	506.882	462.612	473.763	2,4
Règim general	310.777	330.097	350.775	374.371	389.084	398.020	356.467	364.915	2,4
RE autònoms	83.243	85.932	88.043	89.949	91.923	93.668	91.674	93.997	2,5
RE treballadors de la llar	12.084	11.790	11.582	11.123	10.599	10.110	9.725	9.927	2,1
RE agrari	2.482	2.492	2.598	2.613	2.620	2.562	2.561	2.663	4,0
RE treballadors de la mar	2.048	2.177	2.259	2.413	2.486	2.522	2.185	2.262	3,5

Font: Tesoreria de la Seguridad Social (2022). Afiliaciones en alta laboral. Disponible a: <https://www.seg-social.es/wps/portal/wss/internet/EstadisticasPresupuestosEstudios/Estadisticas/EST10> (Accedit: 28 juny 2022)

QUADRE II-1.6. EVOLUCIÓ DE LES AFILIACIONS PER TIPUS DE CONTRACTE A LES ILLES BALEARS (2020-2021)

	Indefinitos fijos discontinuos (1)			Altres indefinitos			Total d'indefinitos			Temporals			Total d'afiliats (2)		
	2020	2021	% variació	2020	2021	% variació	2020	2021	% variació	2020	2021	% variació	2020	2021	% variació
Gener	15.206	10.322	-32,12	189.619	188.020	-0,84	204.825	198.342	-3,17	91.867	79.983	-12,94	325.447	308.228	-5,29
Febrer	25.900	10.633	-58,95	190.804	188.130	-1,40	216.704	198.763	-8,28	97.557	80.627	-17,35	343.262	309.518	-9,83
Març	35.228	17.515	-50,28	189.310	188.045	-0,67	224.538	205.560	-8,45	85.597	80.596	-5,84	338.739	316.510	-6,56
Abril	65.664	23.211	-64,65	189.018	189.610	0,31	254.682	212.821	-16,44	83.128	82.320	-0,97	366.246	325.603	-11,10
Maig	82.360	48.717	-40,85	189.283	190.261	0,52	271.643	238.978	-12,02	84.765	92.721	9,39	384.770	362.499	-5,79
Juny	83.666	87.429	4,50	189.109	189.954	0,45	272.775	277.383	1,69	87.473	108.178	23,67	388.468	416.413	7,19
Juliol	85.719	90.142	5,16	188.821	190.348	0,81	274.540	280.490	2,17	99.194	128.183	29,22	401.191	438.186	9,22
Agost	84.384	89.856	6,48	188.772	188.402	-0,20	273.156	278.258	1,87	94.951	123.092	29,64	395.488	430.588	8,88
Setembre	79.725	86.824	8,90	188.979	189.685	0,37	268.704	276.509	2,90	86.549	111.025	28,28	383.930	416.386	8,45
Octubre	23.192	65.796	183,70	188.912	190.479	0,83	212.104	256.275	20,83	84.016	101.905	21,29	325.544	389.784	19,73
Novembre	13.754	21.351	55,23	188.499	192.714	2,24	202.253	214.065	5,84	82.002	88.829	8,33	313.732	334.834	6,73
Desembre	11.843	17.222	45,42	188.199	193.816	2,98	200.042	211.038	5,50	81.124	87.406	7,74	310.789	330.425	6,32
Mitjana anual	50.553	47.418	-6,20	189.110	189.955	0,45	239.664	237.374	-0,96	88.185	97.072	10,08	356.467	364.915	2,37

Font: Tesorería de la Seguridad Social (2022). Afiliaciones en alta laboral. Disponible a: <https://www.seg-social.es/wps/portal/wss/internet/EstadisticasPresupuestosEstudios/Estadisticas/EST18/EST110> (Accedit: 28 juny 2022)

(1) Afiliacions al règim general. El total d'afiliats contractats inclou la categoria «no constav». El sumatori d'indefinitos i de temporals no es correspon amb el total.
 (2) El total d'afiliats al règim general.

QUADRE II-1.7. TREBALLADORS AFILIATS A LES ILLES BALEARS PER ILLES (2020-2021)

	2020	2021	Variació interanual	
			Absoluta	Relativa (%)
Total	462.612	473.763	11.151	2,4
Mallorca	372.576	378.415	5.839	1,6
Menorca	29.342	30.716	1.374	4,7
Eivissa	54.611	58.046	3.435	6,3
Formentera	3.744	4.109	366	9,8
Altres províncies	2.335	2.477	142	6,1

Font: Tesorería de la Seguridad Social (2022). Afiliaciones en alta laboral. Disponible a: <https://www.seg-social.es/wps/portal/wss/internet/EstadisticasPresupuestosEstudios/Estadisticas/EST8/EST10> (Accedit: 28 juny 2022)

Les dades de l'estadística del padró continuu a 1 de gener de 2022 mostren com les Illes Balears continuen sent la comunitat autònoma amb el percentatge més alt de població de nacionalitat estrangera sobre el total de població, amb el 18,8 %, seguida de Catalunya (16,2 %), la Comunitat Valenciana (15,3 %) i Múrcia (14,8 %). Les Balears estan 7,2 punts percentuals per sobre de la mitjana estatal, en què el pes dels estrangers és de l'11,6 %.

Segons dades de la TGSS, el 2021 es comptabilitzen, de mitjana, 88.931 treballadors d'alta de nacionalitat estrangera, la qual cosa suposa el 18,8 % del conjunt de treballadors d'alta a la Seguretat Social, dels quals el 8,3 % són persones de la Unió Europea i el 10,4 % són no comunitàries. Les Balears continuen sent la comunitat autònoma amb el major pes de població estrangera sobre el total de treballadors d'alta a la Seguretat Social.

El 2020, el nombre de treballadors estrangers ha experimentat un increment de l'afiliació del 6,4 %, més accentuat

en el cas dels treballadors no comunitàris (9,6 %) que en el cas dels treballadors comunitàris (2,6 %). En comparació, augmenta de manera més discreta el nombre de treballadors i treballadores de nacionalitat espanyola, concretament l'1,5 % (vegeu el quadre II-1.8 i el gràfic IIA-1.1).

Pel que fa a la nacionalitat, en el grup de països de la Unió Europea, els que aporten més mà d'obra al mercat de treball balear són Itàlia (que aporta el 27,2 % dels treballadors de la Unió Europea i el 12,0 % del total d'afiliats estrangers), seguida d'Alemanya (el 23,4 % i 10,3 % respectivament) i Romania (el 14,5 % i 6,4 % respectivament). Del total de treballadors comunitàris, un 62,9 % cotitza en el règim general, un 33,2 % són autònoms i el 4,0 % restant cotitzar a la resta de règims (vegeu el quadre IIA-1.2).

D'altra banda, el major nombre de treballadors estrangers afiliats no comunitàris prové, en primer lloc, del Marroc (el 17,4 % dels treballadors no comu-

nitari i el 9,6 % del total d'afiliats estrangers). En segon lloc, el 2021, els treballadors del Regne Unit, que des de l'1 de febrer de 2020 ja no formen part de la Unió Europea, suposen, amb 5.412 afiliats de mitjana, l'11,0 % dels treballadors no comunitaris i el 6,1 % del total. En tercer i quart lloc hi ha els treballadors provinents de Colòmbia i l'Argentina, amb el 8,3 % i el 7,5 % respectivament sobre el total de persones no comunitàries. En aquest col·lectiu també són majoria els que cotitzen al règim general (el 71,1 %). En canvi, els autònoms tenen una menor presència (19,0 %) entre els no comunitaris, si bé depèn molt de la nacionalitat, atès que en el cas de les persones de nacionalitat xinesa el percentatge d'autònoms assoleix el 51,4 %, i entre les de nacionalitat britànica, el 46,1 %. També és significatiu el pes de persones estrangeres extracomunitàries d'alta al règim de la llar (7,2 %), si bé en el cas del Paraguai o Bolívia s'arriba al 26,2 % i el 23,4 % del total respectivament (vegeu el quadre [IIA-1.3](#) i [IIA-1.4](#)).

1.3.

ANÀLISI DE L'OCUPACIÓ SEGONS L'ENQUESTA DE POBLACIÓ ACTIVA: RESUM DE LES DADES GENERALS

L'Enquesta de població activa (EPA) estima 552.900 persones ocupades a les Illes Balears de mitjana el 2021. Aquesta xifra representa un increment de 24.675 efectius ocupats respecte al 2020, que en termes relatius equival a un increment del 4,7 %.

Es tracta d'un creixement relatiu més accentuat que amb les dades de Tresoreria, si bé les diferències metodològiques entre ambdues fonts són importants. El 2021 es reactiva l'activitat econòmica després de les restriccions imposades arran de la pandèmia i, tot i que encara no s'assoleixen les xifres d'ocupació prepandèmiques, aquestes se situen per sobre de les que es van assolir el 2017.

Pel que fa a les hores treballades, i després de la forta caiguda registrada el 2020, es dona un increment del 9,5% el 2021, per sobre de l'increment de l'ocupació. Aquest fet s'explica perquè el 2020 la caiguda de l'ocupació es va esmorteir gràcies a mesures engadades per les administracions públiques, com els expedients de regulació temporal de l'ocupació (ERTO). En canvi, el desplomament d'hores treballades va ser molt accentuat (-23,5%) (vegeu quadre [II-1.9](#)).

Tots els sectors econòmics mostren increments en el nombre de persones ocupades. Així, i continuant amb l'enquesta de població activa, el creixement més important es produeix en el sector agrari, que guanya 1.400 efectius, fet que equival a un increment del 27,0% en termes relatius. El sector de serveis guanya 21.200 ocupats respecte al 2020, la qual cosa suposa un increment del 4,9%. El sector industrial registra un augment de 1.000 efectius, que representa un 2,8% en termes relatius. Finalment, la construcció també augmenta en 1.000 persones ocupades, l'increment relatiu més suau, concretament de l'1,8% (vegeu el quadre [II-1.10](#)).

QUADRE II-1.8. TOTAL D'AFILIATS ESTRANGERS A LA SEGURETAT SOCIAL A LES ILLES BALEARS (2021)					
	Unió Europea	No UE	Total	% UE	% no UE
Gener	31.161	38.698	69.859	44,6	55,4
Febrer	34.132	42.537	76.669	44,5	55,5
Març	32.531	40.789	73.320	44,4	55,6
Abril	34.132	42.537	76.669	44,5	55,5
Maig	39.530	48.529	88.059	44,9	55,1
Juny	46.641	57.135	103.776	44,9	55,1
Juliol	49.040	61.282	110.322	44,5	55,5
Agost	48.655	60.896	109.551	44,4	55,6
Setembre	46.699	58.834	105.533	44,3	55,7
Octubre	42.346	53.691	96.037	44,1	55,9
Novembre	34.794	44.768	79.562	43,7	56,3
Desembre	34.096	43.719	77.815	43,8	56,2
Mitjana 2021	39.480	49.451	88.931	44,4	55,6

Font: Tesorería de la Seguridad Social (2022). Afiliaciones en alta laboral. Disponible a: <https://www.seg-social.es/wps/portal/wss/internet/EstadisticasPresupuestosEstudios/Estadisticas/EST8/EST10> (Accedit: 28 juny 2022)

QUADRE II-1.9. EVOLUCIÓ DE L'OCUPACIÓ A LES ILLES BALEARS (2010-2021)					
	Població ocupada	Variació		% var. hores efectives treballades	
		Absoluta	Relativa	Total d'ocupats	Assalariats
2010	478.400	-5.900	-1,2	-1,0	-2,3
2011	465.100	-13.300	-2,8	-4,4	-6,7
2012	471.800	6.700	1,4	0,5	-0,3
2013	475.800	4.000	0,8	2,9	3,6
2014	482.900	7.100	1,5	1,4	1,7
2015	509.600	26.700	5,5	3,2	3,1
2016	530.600	21.000	4,1	2,8	5,7
2017	537.500	6.900	1,3	0,6	1,4
2018	560.175	22.675	4,2	6,0	6,2
2019	571.150	10.975	2,0	1,1	1,3
2020	528.225	-42.925	-7,5	-22,4	-23,5
2021	552.900	24.675	4,7	12,2	9,5

Font: INE (2022). Encuesta de población activa. Disponible a: https://www.ine.es/dyngs/INEbase/operacion.htm?c=Estadistica_C&cid=1254736176918&menu=resultados&secc=1254736195129&idp=1254735976595 (Accedit: 29 juny 2022)

QUADRE II-1.10. EVOLUCIÓ DE LA POBLACIÓ OCUPADA (MILERS) PER SECTORS D'ACTIVITAT A LES ILLES BALEARS PER TRIMESTRES (2014-2021)

	Agricultura	Indústria	Construcció	Serveis	Total
1r trimestre de 2014	6,5	26,6	38,5	346,9	418,5
2n trimestre de 2014	6,0	28,7	41,2	425,9	501,8
3r trimestre de 2014	5,1	34,7	41,6	451,3	532,7
4t trimestre de 2014	4,3	37,5	42,2	394,4	478,5
1r trimestre de 2015	5,9	36,1	48,1	365,7	455,9
2n trimestre de 2015	5,3	37,2	46,9	436,3	525,8
3r trimestre de 2015	5,7	40,3	41,7	467,6	555,3
4t trimestre de 2015	4,3	37,7	43,1	416,4	501,5
1r trimestre de 2016	5,9	36,8	47,2	401,2	491,1
2n trimestre de 2016	4,3	35,4	49,1	458,4	547,1
3r trimestre de 2016	3,8	35,8	51,0	481,9	572,5
4t trimestre de 2016	3,8	33,6	52,9	421,3	511,6
1r trimestre de 2017	3,6	36,2	55,1	394,6	489,5
2n trimestre de 2017	4,3	41,1	54,6	454,6	554,5
3r trimestre de 2017	4,6	40,7	48,1	492,4	585,8
4t trimestre de 2017	5,4	46,4	49,0	419,5	520,3
1r trimestre de 2018	9,4	43,9	48,9	386,6	488,7
2n trimestre de 2018	9,6	42,6	48,8	473,1	574,2
3r trimestre de 2018	9,0	38,2	45,3	529,2	621,7
4t trimestre de 2018	7,4	36,2	52,4	460,1	556,1
1r trimestre de 2019	7,3	36,6	62,1	410,1	516,1
2n trimestre de 2019	7,9	35,5	64,9	470,5	578,7
3r trimestre de 2019	4,0	38,3	60,7	516,7	619,7
4t trimestre de 2019	4,2	37,6	67,3	461,0	570,1
1r trimestre de 2020	5,0	36,4	64,2	397,5	503,0
2n trimestre de 2020	4,7	31,4	55,9	420,2	512,2
3r trimestre de 2020	5,5	39,8	54,4	474,2	573,9
4t trimestre de 2020	4,8	36,5	52,9	429,5	523,8
1r trimestre de 2021	5,7	33,8	50,6	411,8	502,0
2n trimestre de 2021	7,8	36,8	62,1	455,6	562,3
3r trimestre de 2021	5,1	35,5	62,0	507,5	610,2
4t trimestre de 2021	6,8	42,0	56,8	431,4	536,9

Font: INE (2022). Encuesta de población activa. Disponible a: https://www.ine.es/dyngs/INEbase/operacion.htm?c=Estadistica_C&cid=1254736176918&menu=resultados&secc=1254736195129&idp=1254735976595 (Accedit: 29 juny 2022)

Hi ha un augment de l'ocupació tant en el cas dels homes com de les dones. D'aquesta manera, el col·lectiu masculí ha vist créixer l'ocupació en 10.200 efectius respecte al 2020, la qual cosa en termes relatius equival a un increment del 3,6%. L'increment en el col·lectiu femení ha estat més intens, concretament 14.400 dones ocupades més que el 2020, fet que suposa un 6,0% en termes relatius.

La distribució de l'ocupació per sexe i sector a les Illes Balears el 2021 és la següent: els homes es concentren en un 71,8% en el sector de serveis, un 16,9% en el de la construcció, seguit dels sectors de la indústria i l'agricultura amb un 9,4% i 1,9% respectivament. Quant a les dones, la concentració en el sector de serveis és més accentuada i suposa un 93,2% del total de dones ocupades. El segueix la indústria, amb un 3,6%. Com s'ha comentat, s'intensifica la terciarització de l'economia de les Balears, la qual cosa es fa palesa si es comparen els pesos del 2020 amb els de l'any 2007, quan els serveis representaven el 72,5% del total d'ocupats, més de 9 punts percentuals menys que el 2021 (81,7%). En canvi, la construcció aglutinava el 15,8% dels ocupats; en canvi, el 2020 en concentra el 10,5%. Finalment, la indústria ha passat a representar el 9,5% del total de persones ocupades el 2007 al 6,7% el 2021.

Segons les dades de l'Enquesta de població activa (EPA), l'any 2021 hi ha 124.400 persones ocupades estrangeres a les Balears, fet que suposa el 22,5% del total de l'ocupació de les Illes, molt per sobre de la mitjana nacional (12,1%). De fet, les Bale-

ars és la comunitat autònoma amb el major percentatge d'estrangers sobre el total d'ocupats. A més, respecte al 2020, són els ocupats de nacionalitat estrangera els que experimenten el major increment (8,8%), per sobre dels efectius ocupats de nacionalitat espanyola (3,5%), fet que ha suposat que el pes dels estrangers hagi passat del 21,6% el 2020 al 22,5% el 2021.

Per grups d'edat i respecte al 2020, puja sobretot l'ocupació entre els joves menors de 25 anys (12,3%), que va ser el col·lectiu més castigat per la caiguda de l'ocupació arran de l'aturada de l'activitat per la pandèmia. En segon lloc, hi ha el grup de persones majors de 55 anys, amb un augment de l'11,6% d'efectius ocupats, tot i que no se'n va reduir l'ocupació el 2020. Finalment, el grup d'edat central, entre 25 a 54 anys, és el que mostra un creixement més discret, concretament del 2,6%.

D'acord amb les dades de l'EPA, el 2021 s'han comptabilitzat a les Illes Balears 95.900 persones aturades de mitjana, 5.800 menys que el 2020, la qual cosa equival a un descens del 5,7%. Malgrat el descens, la xifra d'aturats encara està per sobre dels valors del 2019; es tracta del segon valor més alt des del 2015, en què es va situar per sobre de les 106.000 persones en atur.

Per sexe, i sempre segons l'EPA, el nombre d'homes a l'atur experimenta un major descens en termes relatius, un -7,6%, enfront del -4,0% en el cas de les dones. El 2021, aquestes suposen el 51,3% del total de la població aturada.

1.3.1. ANÀLISI COMPARADA DE LES TAXES D'ACTIVITAT, D'OcupACIÓ I D'ATUR DE LES BALEARS I D'ALTRES COMUNITATS AUTÒNOMES

La taxa d'activitat, definida com el pes de la població que està treballant o en disposició de fer-ho sobre el total de població de 16 anys i més, va ser del 63,2% el 2021 a les Illes Balears. Se supera amb escreix la mitjana nacional (58,5%). Les Balears és la segona comunitat autònoma amb la taxa més alta, per darrere de Madrid (63,4%). En termes interanuals, la taxa de les Illes puja 1,6 punts percentuals, si bé encara està per sota de la xifra dels anys anteriors a la pandèmia, quan estava per sobre del 64% (vegeu el quadre II-1.11).

Si s'analitza la taxa d'activitat segons el nivell de formació assolit per les persones que formen part de la població activa, s'evidencia que la seva taxa d'activitat és més alta com més gran és el nivell de formació que tenen i que aquesta circumstància es dona tant en el cas de les dones com dels homes. Cal fer ressaltar que els homes presenten taxes d'activitat molt superiors a les de les dones en els nivells formatius baixos, diferències que desapareixen en els nivells educatius alts. En el cas de les persones amb estudis superiors, la taxa d'activitat femenina (82,6%) està per sobre de la masculina (80,5%) (vegeu els gràfics IIA-1.2, IIA-1.3 i IIA-1.4).

L'any 2021, la taxa d'activitat masculina creix 1,1 punts percentuals respecte al 2020, i la taxa d'activitat femenina augmenta 2,1 punts. Així, la taxa d'activitat femenina se situa en el 59,1% i es manté com la segona més alta del conjunt de comunitats autònomes, 5,3 punts per so-

bre de la mitjana estatal (53,7%). Per la seva part, la taxa d'activitat masculina se situa en el 67,4%, la tercera més alta del conjunt d'Espanya i a 3,9 per sobre de la mitjana (63,6%). Es manté la bretxa de gènere, ja que la taxa d'activitat masculina està 8,4 punts per sobre de la femenina. El grup d'edat que ha experimentat un increment més gran de la taxa d'activitat respecte al 2020 ha estat el de 55 anys i més. En canvi, cau entre els joves d'entre 16-19 anys, si bé només en el col·lectiu masculí (vegeu el quadre II-1.12).

Pel que fa a la taxa d'ocupació³ del conjunt de comunitats autònomes el 2021, vuit registren taxes per sobre del 50%, entre les quals la taxa balear assoleix el 53,9% de la població de 16 i més anys. És la tercera comunitat autònoma amb la taxa d'ocupació més alta, 4 punts percentuals per sobre de la taxa del conjunt nacional (49,9%). En termes interanuals, la taxa de les Balears experimenta un augment de 2,2 punts percentuals. No obstant l'increment, es tracta de la taxa d'ocupació més baixa a les Illes Balears des del 2014 (vegeu el quadre II-1.13).

Per sexe, puja 2,6 punts la taxa d'ocupació femenina fins a assolir el 49,5% de la població de 16 anys i més el 2021. Les Illes Balears es col·loquen en la tercera posició per comunitats autònomes, per darrere de Madrid (52,1%) i Catalunya (49,9%). La taxa d'ocupació masculina, per la seva part, creix 1,9 punts en termes interanuals i queda en el 58,3%, la cinquena més alta de totes les comunitats autònomes.

3. La taxa d'ocupació és la relació entre el nombre total de persones ocupades i la població de 16 anys i més.

QUADRE II-1.1. TAXA D'ACTIVITAT PER COMUNITATS AUTÒNOMES (2020-2021)

	2020					2021				
	1r trimestre	2n trimestre	3r trimestre	4t trimestre	Mitjana	1r trimestre	2n trimestre	3r trimestre	4t trimestre	Mitjana
Espanya	58,2	55,5	57,8	58,2	57,4	57,7	58,6	59,1	58,7	58,5
Andalusia	56,3	52,7	55,8	56,7	55,4	56,0	57,1	57,4	57,6	57,0
Aragó	58,7	57,4	58,0	58,4	58,1	58,2	58,4	58,9	58,8	58,6
Astúries	51,0	48,9	50,1	50,2	50,0	50,6	51,1	51,1	50,0	50,7
Illes Balears	60,3	59,7	64,7	61,8	61,6	60,2	64,7	66,6	61,4	63,2
Illes Canàries	59,8	54,5	56,8	57,4	57,1	55,6	56,9	59,6	59,7	58,0
Cantàbria	54,4	51,6	55,2	54,1	53,8	54,3	55,5	57,1	55,0	55,5
Castella i Lleó	54,6	51,8	54,4	54,2	53,8	53,7	54,2	54,7	54,3	54,2
Castella-la Manxa	57,9	54,8	57,8	58,6	57,3	58,0	59,4	60,2	59,1	59,2
Catalunya	61,1	58,5	60,5	61,2	60,3	61,0	61,3	61,5	61,3	61,3
Com. Valenciana	57,6	55,5	58,1	57,6	57,2	56,4	58,0	58,5	58,2	57,8
Extremadura	55,0	52,9	54,8	54,9	54,4	53,7	55,6	56,6	54,9	55,2
Galícia	53,0	51,0	52,5	52,3	52,2	52,0	52,5	52,9	52,4	52,5
Madrid	63,0	60,5	61,8	63,3	62,1	63,3	63,6	63,5	63,1	63,4
Múrcia	59,0	56,9	60,7	58,8	58,8	59,3	60,4	61,6	60,0	60,3
Navarra	57,5	55,7	57,3	58,1	57,1	57,9	58,5	59,1	58,9	58,6
País Basc	55,3	53,7	55,7	55,5	55,1	55,1	55,4	56,7	56,8	56,0
La Rioja	59,1	56,8	58,3	59,4	58,4	58,6	60,8	60,6	59,7	59,9
Ceuta	58,6	55,0	55,8	56,1	56,4	54,9	56,5	55,7	56,4	55,9
Melilla	58,3	61,2	64,0	65,5	62,2	63,2	63,0	63,2	63,8	63,3

Font: INE (2022). Encuesta de población activa. Disponible a: https://www.ine.es/dyngs/INEbase/operacion.htm?c=Estadistica_C&cid=1254736176918&menu=resultados&secc=1254736195129&dp=1254735976595 (Accedit: 29 juny 2022)

QUADRE II-1.12. TAXA D'ACTIVITAT, D'OCCUPACIÓ I D'ATUR PER SEXES I PER GRUPS D'EDAT A LES ILLES BALEARS (2020-2021)

	Activitat			Ocupació			Atur		
	2020	2021	Var. 2021-2020 (abs.)	2020	2021	Var. 2021-2020 (abs.)	2020	2021	Var. 2021-2020 (abs.)
Ambdós sexes	61,6	63,2	1,6	51,7	53,9	2,2	16,1	14,8	-1,4
16-19 anys	16,5	14,2	-2,3	7,1	8,5	1,4	56,9	40,1	-16,8
20-24 anys	52,0	52,2	0,2	32,3	35,8	3,5	37,8	31,4	-6,5
25-54 anys	84,4	86,6	2,2	71,7	74,4	2,7	15,1	14,2	-0,9
55 i més anys	31,8	34,5	2,8	28,1	30,6	2,5	11,4	11,4	0,0
Homes	66,4	67,4	1,1	56,4	58,3	1,9	15,0	13,6	-1,4
16-19 anys	23,0	17,6	-5,3	10,3	10,5	0,2	55,1	40,2	-15,0
20-24 anys	56,9	53,4	-3,4	37,3	37,8	0,5	34,4	29,3	-5,1
25-54 anys	88,3	90,3	2,0	75,8	78,2	2,3	14,1	13,5	-0,7
55 i més anys	35,4	38,3	3,0	32,4	35,3	3,0	8,6	7,9	-0,7
Dones	56,9	59,1	2,1	47,0	49,5	2,6	17,5	16,1	-1,4
16-19 anys	9,6	10,5	0,9	3,7	6,3	2,6	61,5	39,9	-21,5
20-24 anys	47,0	50,9	3,9	27,2	33,8	6,6	42,2	33,7	-8,5
25-54 anys	80,3	82,8	2,5	67,3	70,4	3,1	16,1	14,9	-1,2
55 i més anys	28,5	31,1	2,6	24,4	26,4	2,0	14,6	15,3	0,8

Font: INE (2022). Encuesta de población activa. Disponible a: https://www.ine.es/dyngs/INEbase/operacion.htm?c=Estadistica_C&cid=1254736176918&menu=resultados&secc=12547361951298&dp=1254735976595 (Accedit: 29 juny 2022)

QUADRE II-1.13. TAXES D'OCCUPACIÓ PER COMUNITATS AUTÒNOMES (2020-2021)

	2020					2021				
	1r trimestre	2n trimestre	3r trimestre	4t trimestre	Mitjana	1r trimestre	2n trimestre	3r trimestre	4t trimestre	Mitjana
Espanya	49,8	47,0	48,4	48,8	48,5	48,5	49,6	50,5	50,8	49,9
Andalusia	44,4	41,5	42,5	43,8	43,0	43,4	44,8	44,6	45,9	44,7
Aragó	52,5	50,6	51,1	51,1	51,3	51,1	52,2	53,8	53,5	52,6
Astúries	43,6	41,8	43,0	43,4	43,0	43,5	44,1	44,8	45,0	44,3
Illes Balears	49,3	50,2	56,1	51,1	51,7	48,8	54,9	59,5	52,3	53,9
Illes Canàries	48,5	42,8	42,6	43,0	44,2	41,5	42,9	45,4	48,4	44,5
Cantàbria	48,3	44,5	48,6	47,7	47,3	47,9	48,6	51,4	48,6	49,1
Castella i Lleó	48,2	45,4	47,6	47,9	47,3	46,9	47,4	49,2	48,7	48,0
Castella-la Manxa	47,4	45,6	47,2	48,4	47,1	47,9	49,5	51,0	51,2	49,9
Catalunya	54,6	51,1	52,5	52,7	52,7	53,2	53,7	54,8	55,1	54,2
Com. Valenciana	49,3	46,2	48,1	48,1	47,9	47,1	48,3	49,1	49,8	48,6
Extremadura	42,0	41,6	43,4	43,2	42,5	41,8	44,9	46,5	44,5	44,4
Galícia	46,3	44,9	46,3	46,2	45,9	45,3	46,0	47,5	46,6	46,4
Madrid	56,3	52,9	53,6	54,8	54,4	55,6	56,0	56,0	56,7	56,1
Múrcia	49,3	48,0	50,2	49,8	49,3	49,6	52,4	52,6	52,2	51,7
Navarra	52,5	50,1	51,6	51,3	51,4	51,3	52,5	52,8	53,0	52,4
País Basc	50,5	48,8	50,0	50,0	49,8	49,1	49,9	51,1	52,1	50,5
La Rioja	52,5	51,1	51,6	53,3	52,1	51,6	53,8	53,2	53,5	53,0
Ceuta	44,6	43,9	40,7	41,1	42,5	39,2	42,8	40,6	41,3	41,0
Melilla	44,8	46,9	48,6	49,9	47,5	49,6	51,6	50,9	50,9	50,8

Font: INE (2022). Encuesta de población activa. Disponible a: https://www.ine.es/dyngs/INEbase/operacion.htm?c=Estadistica_C&cid=1254736176918&menu=resultados&sec=1254736195129&dp=1254735976595 (Accedit: 29 juny 2022)

El major increment de la taxa d'ocupació es dona en el col·lectiu jove, entre 20 i 24 anys, concretament 3,5 punts, amb el 35,8%, si bé encara molt lluny del 48,9 % del 2019.

El 2021, gairebé totes les comunitats autònomes presenten increments significatius en la taxa d'ocupació dels joves menors de 30 anys, que, com s'ha dit, fou un dels col·lectius més castigats pels efectes laborals de la pandèmia. En el cas de les Illes Balears, la taxa ha passat del 38,2% el 2020 al 41,5% el 2021. És la quarta regió amb la taxa d'ocupació juvenil més alta, 2,5 punts per sobre de la mitjana espanyola, que és del 38,9 % (vegeu el quadre II-1.14).

Juntament amb la taxa d'ocupació juvenil, s'ha d'analitzar la taxa d'abandonament escolar prematur,⁴ un indicador educatiu que provoca una mancança en les habilitats dels joves a l'hora d'enfrontar-se a una feina i respecte al qual les Balears presenten històricament uns resultats desfavorables. Ara bé, el 2021, la taxa de les Illes Balears és del 15,4% i mostra una notable retallada pel que fa al 2020, en què va ser del 21,3 %. Així, deixa d'encapçalar el rànquing per comunitats autònomes, se situa per darrere d'Andalusia (17,7%), Múrcia (17,3%) i Castella-la Manxa (15,5%) i s'apropa a l'objectiu de l'estratègia europea per al 2020, que és del 15 %. La mitjana nacional és del 13,3%. Hi ha diferències significatives per sexe: les dones presenten una taxa de l'11,9 %, molt per sota de la taxa

dels homes, que assoleix el 18,6% (vegeu el quadre II-1.15).

D'altra banda, segons les dades de l'Enquesta de població activa, la taxa d'atur⁵ de les Illes Balears és del 14,8 % de la població activa el 2021, el mateix valor que del conjunt d'Espanya. Respecte al 2019, la taxa balear experimenta una caiguda d'1,4 punts pel fet de passar del 16,1 % el 2020 al 14,8 % el 2021. Tot i la retallada de la taxa, ens hem de remuntar al 2015 per trobar una xifra d'atur més alta, la qual cosa evidencia que les Illes encara estan lluny de la situació prèvia a la pandèmia. La taxa espanyola, per la seva banda, cau 0,8 punts percentuals, si bé l'impacte de la crisi sanitària en el mercat laboral fou menor i no s'assoliren xifres d'atur tan elevades com en el cas balear. El 2021, en el rànquing per comunitats autònomes, les Illes Balears són la sisena regió amb la taxa d'atur més alta (vegeu el quadre II-1.16).

La taxa d'atur femenina se situa en el 16,1 % el 2021 a les Illes Balears, una taxa 2,6 punts per sobre de la masculina (13,6 %). En termes interanuals ambdues taxes es retallen 1,4 punts percentuals, per la qual cosa la diferència es manté inalterable. En el conjunt d'Espanya la taxa d'atur femenina se situa en el 16,7 %, 0,6 p.p. per sobre la de les Illes. En canvi, la taxa d'atur masculina del conjunt d'Espanya (13,1 %) és inferior a la de les Illes Balears (13,6 %) (vegeu el gràfic II A-1.5).

4. Taxa d'abandonament escolar prematur: representa la població de 18 a 24 anys que no ha completat el nivell d'educació secundària de segona etapa i no segueix cap tipus d'educació o formació.

5. La taxa d'atur és la relació entre el nombre de persones aturades i la població activa.

QUADRE II-1.14. TAXA D'OCUPACIÓ DELS JOVES MENORS DE 30 ANYS PER COMUNITATS AUTÒNOMES (2021)

	Ocupats <30 anys	Població <30 anys	Taxa d'ocupació
Espanya	2.656.145	6.823.916	38,9
Andalusia	423.360	1.288.077	32,9
Aragó	78.546	179.682	43,7
Astúries	34.915	108.494	32,2
Illes Balears	76.495	184.513	41,5
Illes Canàries	106.107	346.050	30,7
Cantàbria	26.672	72.218	36,9
Castella i Lleó	108.351	292.814	37,0
Castella-la Manxa	111.604	302.197	36,9
Catalunya	535.569	1.150.798	46,5
Com. Valenciana	268.377	725.240	37,0
Extremadura	49.598	154.103	32,2
Galícia	108.452	320.635	33,8
Madrid	452.587	999.412	45,3
Múrcia	95.845	244.376	39,2
Navarra	38.481	96.282	40,0
País Basc	115.970	283.895	40,8
La Rioja	17.634	42.813	41,2
Ceuta	3.237	16.191	20,0
Melilla	4.345	16.126	26,9

Font: INE (2022). Encuesta de población activa. Disponible a: https://www.ine.es/dyngs/INEbase/operacion.htm?c=Estadistica_C&cid=1254736176918&menu=resultados&secc=1254736195129&idp=1254735976595 (Accedit: 29 juny 2022)

QUADRE II-1.15. POBLACIÓ D'ENTRE 18 I 24 ANYS QUE NO HA COMPLETAT EL NIVELL D'EDUCACIÓ SECUNDÀRIA PER COMUNITATS AUTÒNOMES (2021)

	Total	Homes	Dones
UE 27*	9,9	11,8	8,0
Espanya	13,3	16,7	9,7
Andalusia	17,7	20,9	14,3
Aragó	12,4	16,0	8,2
Astúries	11,8	14,8	8,6
Illes Balears	15,4	18,6	11,9

continua

	Total	Homes	Dones
Illes Canàries	11,8	17,0	6,1
Cantàbria	6,4	6,8	6,0
Castella i Lleó	12,4	16,1	8,4
Castella-la Manxa	15,5	20,3	10,5
Catalunya	14,8	19,4	9,9
Comunitat Valenciana	12,8	15,5	9,8
Extremadura	14,0	18,8	8,9
Galícia	8,1	10,6	5,5
Madrid	10,7	13,6	7,7
Múrcia	17,3	21,4	12,7
Navarra	9,1	12,1	6,0
País Basc	4,8	4,7	4,9
La Rioja	12,9	13,8	12,0

Font: Ministerio de Educación y Formación Profesional (2022). Las cifras de educación en España. Disponible a: <https://www.educacionyfp.gob.es/servicios-al-ciudadano/estadisticas/indicadores/cifras-educacion-espana.html> (Accedit: 29 juny 2022)

* Dades UE-27 corresponen a 2020

Per grups d'edat, novament els més joves, els menors de 25 anys, presenten la taxa d'atur més elevada el 2021, concretament del 32,9%. Malgrat tot, la taxa experimenta un descens de 8,7 punts percentuals respecte al 2020, en què va assolir el 41,6%. D'altra banda, el grup d'edat entre 25 i 54 anys mostra una taxa d'atur del 14,2%, 0,9 punts per sota de la del 2020. Finalment, la taxa d'atur del grup de persones majors de 55 anys és la més baixa dels tres grups d'edat (11,4%) i es manté en el mateix valor que el 2020. Les dades posen de manifest la major vulnerabilitat del col·lectiu més jove davant una situació de crisi econòmica i la posterior recuperació de l'activitat.

També cal posar de manifest les diferències que es produeixen en la taxa d'atur segons l'època de l'any en un territori tan

especialitzat en l'activitat turística com les Balears. Així, en els mesos centrals de l'estiu la taxa d'atur es redueix respecte als trimestres de menys activitat turística. En el tercer trimestre de l'any, la taxa d'atur de les Illes Balears va quedar en el 10,6%. En canvi, el primer trimestre de l'any es va assolir una taxa d'atur del 18,9% (vegeu el gràfic IIA-1.6).

1.4.

L'ÍNDEX DE QUALITAT DEL TREBALL (IQT)

L'any 2004, el Consell Econòmic i Social de les Illes Balears va encarregar un primer estudi que tenia per objecte definir una metodologia i una proposta d'indicadors

per avaluar la qualitat del treball a les Illes Balears.⁶ Aquesta primera versió va ser posteriorment actualitzada l'any 2008 i editada el 2009,⁷ de manera que es disposa de resultats de l'any 2001 i del 2006 al 2016. El 2019, es du a terme una nova actualització de la metodologia i es publica un tercer treball,⁸ que aprofita bona part de la tasca que s'havia fet fins al moment, però que considera el desenvolupament de nous indicadors i estadístiques, i que té per objecte centrar l'anàlisi específicament en els aspectes qualitatius de l'ocupació, deixant alguns dels indicadors fins ara emprats com a elements de context del marc laboral. El nou índex de qualitat del treball es basa en un conjunt d'indicadors agrupats en tres grans dimensions:

1. Retribucions salarials. L'objectiu és prendre en consideració el nivell salarial de l'ocupació principal del treballador i alguna mesura de com garanteix o no un cert nivell de benestar. Així mateix, es proposa introduir mesures de desigualtat en la distribució salarial.

6. PARELLADA, M.; GARCIA, G. *La qualitat del treball. Una proposta d'indicador*, Consell Econòmic i Social de les Illes Balears, SOIB, 2004. El CES va emetre el Dictamen 9/2003 sobre aquesta matèria.

7. Estudi elaborat l'any 2008 i publicat el 2009 a proposta de la Comissió de Treball de la Memòria del CES 2007 i aprovat per la Comissió Permanent, en què es du a terme l'actualització del primer estudi del CES sobre l'IQT, *La qualitat del treball. Una proposta d'indicador*, Consell Econòmic i Social de les Illes Balears i SOIB, 2004. Vegeu: PARELLADA, M.; PUIGGRÓS, A.; RIBAS, M. *Indicadors de qualitat del treball*, Consell Econòmic i Social de les Illes Balears, 2008.

8. Estudi elaborat i publicat el 2019 a proposta de la Comissió de Treball d'Ocupació i Relacions Laborals, en què es du a terme una nova actualització dels IQT. Vegeu: GARCIA, G.; PARELLADA, M.; PUIGGRÓS, A.; RIBAS, M. *La qualitat del treball a les Illes Balears 2009-2018*. Consell Econòmic i Social de les Illes Balears, 2019.

2. Seguretat laboral. Es tracta de preveure mesures que aproximïn la probabilitat de passar a la situació d'atur, les condicions d'aquest període d'atur i tots els aspectes indicatius de més o menys estabilitat en l'ocupació, com ara la major o menor prevalença de diverses modalitats de contractes laborals.

3. Condicions laborals. Aquesta seria la dimensió més àmplia en la mesura que pren en consideració tots els aspectes relacionats amb les condicions en què es desenvolupa el treball, conciliació de vida laboral i familiar, sinistralitat laboral, gènere, etc.

En definitiva, és una bateria de 36 indicadors que permeten obtenir una visió àmplia de les principals característiques quantitatives i qualitatives del mercat de treball a les diverses comunitats autònomes (vegeu el quadre II-1.17).

Pel que fa a les ponderacions dels diversos indicadors, s'han definit tres possibles escenaris.⁹ En tots els casos es considera que la dimensió de retribucions salarials té una rellevància clarament superior a l'hora de valorar la qualitat de la feina. La resta d'indicadors tenen tots la mateixa ponderació en l'escenari base, mentre que en l'escenari social s'atorga un pes superior als indicadors de conciliació i gènere, i en l'escenari d'estabilitat es consideren més rellevants les variables relacionades amb la seguretat en el lloc de feina i les modalitats laborals (vegeu el quadre II-1.18).

9. Les ponderacions dels indicadors i els escenaris van ser aprovats en la reunió de la Comissió de Relacions Laborals del CES del dia 12 de juny de 2019.

QUADRE II-1.16. TAXES D'ATUR PER COMUNITATS AUTÒNOMES (2020-2021)

	2020					2021				
	1r trimestre	2n trimestre	3r trimestre	4t trimestre	Mitjana	1r trimestre	2n trimestre	3r trimestre	4t trimestre	Mitjana
Espanya	14,4	15,3	16,3	16,1	15,5	16,0	15,3	14,6	13,3	14,8
Andalusia	21,2	21,3	23,8	22,7	22,3	22,5	21,6	22,4	20,2	21,7
Aragó	10,6	11,8	11,9	12,5	11,7	12,1	10,7	8,8	9,0	10,2
Astúries	14,4	14,5	14,2	13,5	14,1	14,1	13,6	12,3	10,0	12,5
Illes Balears	18,2	15,9	13,3	17,3	16,1	18,9	15,2	10,6	14,9	14,8
Illes Canàries	18,8	21,6	25,0	25,2	22,6	25,4	24,7	23,9	18,9	23,2
Cantàbria	11,1	13,8	12,0	11,8	12,1	11,9	12,4	10,0	11,5	11,5
Castella i Lleó	11,8	12,4	12,5	11,6	12,1	12,6	12,6	10,1	10,3	11,4
Castella-la Manxa	18,1	16,8	18,3	17,4	17,7	17,4	16,6	15,3	13,3	15,6
Catalunya	10,7	12,8	13,2	13,9	12,6	12,9	12,3	10,9	10,2	11,6
Comunitat Valenciana	14,4	16,7	17,3	16,4	16,2	16,5	16,7	16,1	14,4	15,9
Extremadura	23,6	21,4	20,9	21,3	21,8	22,2	19,2	17,9	18,9	19,5
Galícia	12,7	12,0	11,8	11,7	12,0	13,0	12,4	10,2	11,0	11,7
Madrid	10,6	12,6	13,3	13,5	12,5	12,2	12,1	11,8	10,1	11,6
Múrcia	16,5	15,6	17,2	15,4	16,2	16,4	13,2	14,7	12,9	14,3
Navarra	8,6	10,1	9,9	11,7	10,1	11,5	10,3	10,7	9,9	10,6
País Basc	8,7	9,1	10,3	10,0	9,5	11,0	10,0	9,9	8,4	9,8
La Rioja	11,2	10,1	11,5	10,4	10,8	11,9	11,5	12,2	10,5	11,5
Ceuta	23,9	20,3	27,1	26,7	24,5	28,5	24,2	27,1	26,9	26,7
Melilla	23,1	23,4	24,1	23,8	23,6	21,5	18,0	19,4	20,2	19,8

Font: INE (2022). Encuesta de población activa. Disponible a: https://www.ine.es/dyngs/INEbase/operacion.htm?c=Estadistica_C&cid=1254736176918&menu=resultados&secc=1254736195129&dp=1254735976595 (Accedit: 29 juny 2022)

QUADRE II-1.17. DIMENSIONS I INDICADORS DE QUALITAT DEL TREBALL (2021)

Dimensions	Indicadors
DIMENSIÓ 1. RETRIBUCIONS	Retribucions salarials
	Guany mitjà anual
	% de població en llars de baixa intensitat de treball
	Desigualtat salarial (ràtio 90/10)
DIMENSIÓ 2. SEGURETAT EN EL TREBALL	Seguretat
	Risc de quedar a l'atur
	% d'ocupats que cerquen feina per inseguretat
	Taxa neta de cobertura de prestacions per atur
	% de treballadors afectats per un ERO
	Taxa de cobertura dels convenis col·lectius
	Modalitats laborals
	Taxa de temporalitat
	% de temporals involuntaris
	Taxa de parcialitat
	% de parcials involuntaris
	% de contractes fixos discontinus
	Subocupació
DIMENSIÓ 3. CONDICIONS LABORALS	Condicions de treball
	% d'ocupats que cerquen feina per millorar
	Desajustament de qualificacions
	Autonomia en el lloc de feina
	% d'ocupats que treballen més de 40 hores
	Hores extraordinàries per treballador
	Sinistralitat
	Incidència d'accidents laborals amb baixa
	Gravetat accidents amb baixa
	Incidència de malalties professionals
	Conciliació
	% d'ocupats que treballen dissabte, diumenge, final de capvespre o nit
	% d'ocupats que treballen al domicili particular
	% d'ocupats amb jornada continuada
	% d'ocupats amb jornada parcial voluntària
	Formació i promoció
	% d'ocupats que cursen estudis
% de formació relacionada amb l'ocupació	
Participació empresarial en la formació	

continua

Dimensions	Indicadors
DIMENSÍO 3. CONDICIONS LABORALS	Gènere
	Bretxa salarial D/H
	Risc de quedar a l'atur D/H
	Parcialitat involuntària D/H
	Temporalitat involuntària D/H
	Desajustament de qualificacions D/H
	% d'ocupats que treballen al domicili particular D/H
	% d'ocupats que cursen estudis D/H

Font: Garcia, G.; Parellada, M.; Puiggròs, A.; Ribas, M. (2020). La qualitat del treball a les Illes Balears, 2009-2018. Consell Econòmic i Social de les Illes Balears. Disponible a: https://www.caib.es/sites/ces/ca/n/la_qualitat_del_treball_a_les_illes_balears_2009_2018/

QUADRE II-1.18. PONDERACIONS ESTABLERTES EN ELS DIVERSOS ESCENARIS, IQT (2021)

Dimensió		Escenari base	Escenari social	Estabilitat
Dimensió 1. Retribucions	Retribucions salarials	51	43	43
Dimensió 2. Seguretat en el treball	Seguretat	7	7	11
	Modalitats laborals	7	7	11
Dimensió 3. Condicions laborals	Condicions laborals	7	7	7
	Sinistralitat	7	7	7
	Conciliació	7	11	7
	Formació i promoció	7	7	7
	Gènere	7	11	7

Font: Garcia, G.; Parellada, M.; Puiggròs, A.; Ribas, M. (2020). La qualitat del treball a les Illes Balears, 2009-2018. Consell Econòmic i Social de les Illes Balears. Disponible a: https://www.caib.es/sites/ces/ca/n/la_qualitat_del_treball_a_les_illes_balears_2009_2018/

Aplicant les ponderacions explicades, els resultats globals situen les Illes Balears en una posició avantatjosa en relació amb la resta de comunitats autònomes durant bona part dels anys estudiats. Tanmateix, els resultats del 2019 van presentar una millora notable de la posició de les Balears, que va assolir la tercera posició del rànquing en l'escenari base, la segona en l'escenari d'estabilitat i la primera en l'escenari social. L'avanç de posicions rela-

tives va ser molt significatiu, atès que els resultats dels anys anteriors col·locaven les Illes Balears entre la quarta i la sisena posició. L'actualització dels indicadors el 2020, any especialment complicat per al mercat de treball, va donar continuïtat als bons resultats de l'any anterior, i les Illes Balears se situaren una altra vegada en la tercera posició en l'escenari base i en la segona en l'escenari social i d'estabilitat. Ara bé, l'actualització amb les dades

del 2021¹⁰ implica un empitjorament de la posició de les Illes Balears en relació amb la resta de comunitats autònomes, atès que es col·loquen en la sisena posició en els escenaris base i d'estabilitat i en la cinquena en l'escenari social, resultats semblants als dels anys previs al 2019 (vegeu el quadre [II-1.19](#)).

L'anàlisi que es fa amb les dades de l'índex de qualitat del treball (IQT) permet oferir algunes conclusions rellevants que estan en la línia de poder identificar els punts forts de la regió i també els aspectes respecte als quals les Balears mostren una situació més feble. És interessant analitzar en quines dimensions i en quins indicadors les Illes Balears han millorat els resultats del 2021 en relació amb el 2020, així com quins han estat els indicadors que han patit un descens en el rànquing per comunitats autònomes (vegeu els quadres de [AII-1.5](#), [AII-1.6](#), [AII-1.7](#), [AII-1.8](#), [AII-1.9](#), [AII-1.10](#), [AII-1.11](#) i [AII-1.12](#)).

En la dimensió 1 sobre retribucions salarials, que integra els indicadors que tenen més pes en tots els escenaris

considerats,¹¹ les Balears han passat de la vuitena a la setena posició pel que fa al guany salarial i mantenen la primera posició en l'indicador de desigualtat salarial, però cauen de la primera fins a la vuitena posició pel que fa al percentatge de llars amb baixa intensitat de treball. Tot plegat fa que les Illes Balears estiguin en la cinquena millor posició en aquesta dimensió i perdin dues posicions relatives respecte al 2020.

En la dimensió 2 sobre la seguretat laboral, les Balears mantenen la primera posició del rànquing. Continuen encapçalant la llista de comunitats autònomes en els indicadors de taxa de cobertura de prestacions per atur i de taxa de cobertura de convenis col·lectius. En canvi, han perdut una posició relativa en el risc de quedar a l'atur (passen de la primera a la segona posició). El pes dels treballadors afectats per un expedient de regulació de l'ocupació puja del darrer lloc al quinze.

També en la dimensió 2, en aquest cas en la subdimensió de les modalitats laborals, les Illes Balears passen de la catorzena posició a la setena. Es tracta, per tant, d'una dimensió en què les Illes ocupen de les pitjors posicions en relació amb la resta de comunitats autònomes. Més concretament, les Illes mantenen la darrera posició pel que fa al pes dels ocupats fixos discontinus i passen a ocupar la darrera posició pel que fa a la menor taxa de parcialitat.

10. Alguns indicadors provinents de les dades anuals de la submostra de l'Enquesta de població activa de l'INE del 2021 no s'han pogut actualitzar per la nova metodologia de l'enquesta vigent a partir del 2021. Concretament, es tracta de sis indicadors: percentatge d'ocupats que cerquen feina per inseguretat en l'actual, els ocupats que volen treballar més hores, percentatge d'ocupats que cerquen feina per millorar, percentatge d'ocupats que treballen en jornada continuada, percentatge d'ocupats que fan formació relacionada amb la seva ocupació actual i, finalment, el percentatge d'ocupats que fan formació amb participació empresarial. Per a aquests indicadors, s'han mantingut els valors corresponents a l'any 2020.

11. S'ha de tenir en compte que les fonts d'aquests indicadors, que són l'Enquesta anual d'estructura salarial i l'Enquesta de condicions de vida, ambdues de l'INE, tenen un decalatge temporal d'un any i que els resultats per al 2021 corresponen a les enquestes del 2020.

QUADRE II-1.19. RÀNKING D'IQT DE LES COMUNITATS AUTÒNOMES SEGONS LES PONDERACIONS ESTABLERTES (2009-2021)

	Escenari Base							Escenari Social							Escenari Estabilitat						
	2009	2011	2014	2018	2019	2020	2021	2009	2011	2014	2018	2019	2020	2021	2009	2011	2014	2018	2019	2020	2021
Andalusia	17	17	15	16	17	16	16	17	17	15	16	17	14	16	17	17	16	16	17	15	16
Aragó	4	4	5	6	7	6	5	4	4	4	6	8	7	6	4	5	4	6	8	6	4
Astúries	9	9	13	15	15	12	14	9	9	13	15	15	16	15	9	9	13	14	15	16	14
Illes Balears	6	6	4	5	3	3	6	6	6	5	5	1	3	5	5	6	5	4	2	2	6
Canàries	16	16	17	11	12	13	15	15	16	17	11	12	13	14	16	16	17	11	12	13	15
Canitàbria	11	13	10	9	8	8	9	11	15	10	9	7	8	9	12	13	10	8	7	7	9
Castella i Lleó	8	7	11	7	9	9	11	8	7	11	8	9	10	11	8	7	11	7	9	10	11
Castella-la Manxa	10	11	9	13	11	14	8	10	10	9	13	11	12	7	10	11	9	13	11	12	8
Catalunya	3	5	6	4	5	5	4	2	5	6	4	5	5	4	2	4	6	3	5	5	5
Com. Valenciana	13	14	12	14	13	15	13	13	14	12	14	13	15	13	13	14	12	12	13	14	13
Extremadura	15	12	16	17	16	17	17	16	12	14	17	16	17	17	15	12	15	17	16	17	17
Galícia	12	10	8	10	10	10	10	12	11	8	10	10	9	10	11	10	8	10	10	9	10
Madrid	2	3	2	2	4	4	2	3	3	2	2	4	2	2	3	3	2	2	4	3	2
Múrcia	14	15	14	12	14	11	12	14	13	16	12	14	11	12	14	15	14	15	14	11	12
Navarra	5	2	3	3	2	2	3	7	2	3	3	3	4	3	7	2	3	5	3	4	3
País Basc	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1
La Rioja	7	8	7	8	6	7	7	5	8	7	7	6	6	8	6	8	7	9	6	8	7

Font: Actualització de l'IQT a partir de la metodologia de García, G.; Parellada, M.; Puiggròs, A.; Ribas, M. (2020). La qualitat del treball a les Illes Balears, 2009-2018. Consell Econòmic i Social de les Illes Balears. Disponible a: https://www.caib.es/sites/ces/ca/ni/la_qualitat_del_tr treball_a_les_illes_balears_2009_2018

Nota: La regió amb els resultats més bons ocupa el primer lloc en el rànking, mentre que la darrera regió (la que obté els pitjors resultats) té el valor 17.

Experimenten també una forta caiguda (de la primera a la novena posició) en el pes dels assalariats temporals involuntaris. En canvi, milloren i escalen posicions en la taxa de temporalitat i en la taxa de parcialitat involuntària.

En la dimensió 3 sobre les condicions laborals, pel que fa a la subdimensió de condicions de treball, les Illes Balears van assolir la primera posició el 2019. El 2020 van perdre un lloc en el rànquing i se situaren en el segon lloc, que mantenen el 2021. Tanmateix, hi ha variacions en les posicions dels indicadors. Per exemple, perden posicions en indicadors com el desajustament de qualificacions i les hores extres. En canvi, milloren en comparació a la resta de territoris en el pes dels ocupats que treballen més de 40 hores setmanals i mantenen el primer lloc en l'autonomia en el lloc de feina.

Pel que fa a la sinistralitat laboral, també dins la dimensió 3, les Illes Balears aconseguiren situar-se en la quarta posició durant el 2020. Un any més tard cauen tres llocs i queden en la setena. Així, les Illes es caracteritzen per tenir un dels índexs més alts d'incidència d'accidents laborals. Ara bé, continuen ocupant la primera posició en l'indicador sobre els dies de baixa i es mantenen en la tercera posició pel que fa a la incidència de malalties professionals.

Continuant amb la dimensió 3, en aquest cas amb la subdimensió de conciliació, les Illes Balears han millorat posicions i passen de la sisena el 2020 a la quarta el 2021. Així, milloren de ma-

nera significativa (de la setena posició a la setena) en la taxa de parcialitat voluntària. En canvi, han perdut posicions en el percentatge d'ocupats que treballen en dissabte, diumenge, darrera hora del capvespre o nit, així com en els ocupats que treballen al seu domicili.

En la subdimensió de formació i promoció de la dimensió 3, les Illes Balears van experimentar una notable millora el 2019 i el 2020. El 2021 perden una posició relativa i queden en el vuitè lloc del rànquing per comunitats autònomes. Passen de la sisena posició a l'onzena en el percentatge d'ocupats que cursen algun tipus de formació, i es mantenen igual en els altres dos indicadors.

Finalment, pel que fa a la subdimensió de gènere de la dimensió 3, les Illes Balears estan en la desena posició durant el 2021, de manera que s'accentua la caiguda experimentada l'any anterior. Aquesta davallada s'explica sobretot per l'empitjorament de la posició relativa en els indicadors de bretxa salarial i ràtio dona/home dels ocupats que treballen en el domicili particular. A més, mantenen les darreres posicions en la ràtio de la temporalitat involuntària. En canvi, milloren la posició en els indicadors de ràtio del risc de quedar a l'atur i la ràtio dels ocupats que cursen estudis.

En síntesi, els resultats de l'índex de qualitat del treball del 2021 suposen una ruptura de la bona evolució de la qualitat del treball assolida el 2019 i mantinguda durant el 2020 en els tres escenaris establerts i seguint les ponderacions acordades.

A l'annex es poden consultar els resultats corresponents a cadascun dels indicadors i comprovar com la posició relativa de les Illes Balears en relació amb la resta de comunitats autònomes perd posicions respecte als dos anys anteriors, si bé es manté en una posició avantatjosa en relació amb

la majoria de territoris. Així, el País Basc, Madrid i Navarra continuen com les regions amb una millor qualitat del treball durant el 2021. Les Illes Balears, per la seva part, es veu superada per altres comunitats autònomes, com ara Catalunya o Aragó.